

Hållbarhet

- Möte verksamhetschefer och enhetschefer HoS 241024

Sofia Lindstrand

Bakgrund

- Vid årsskiftet lades Hållbarhetsenheten ner
- Hållbarhetsarbetet är en integrerad del i verksamheternas ansvar
- Utgångspunkten för arbetet inom Region Östergötland är Hållbarhetsprogrammet

Styrande principer

Helhetsansvar

Decentralisering

Långsiktighet och hållbarhet

Samverkan och öppenhet

Kunskapsbaserad utveckling

Ekonomiskt ansvarstagande

Långsiktighet och hållbarhet

Hela organisationen ska eftersträva långsiktighet och stabilitet i ledning och styrning, planering och agerande inom regionens samtliga ansvarsområden även om det på kort sikt kan innebära nackdelar verksamhetsmässigt eller ekonomiskt. Samtidigt måste det finnas beredskap och förmåga att agera utifrån ändrade förutsättningar och förändringar i omvärlden.

Region Östergötland ska eftersträva lösningar som skapar långsiktig och strukturell hållbarhet- socialt, ekologiskt och ekonomiskt.

Agenda 2030 som bas i Hållbarhetsarbetet

- FN:s definition av hållbar utveckling:

"... en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov."

- Tre dimensioner:

- ekologisk
- social
- ekonomisk

Agenda 2030:

I hållbarhetsprogrammet beskrivs de områden som har störst relevans och starkast koppling till hållbarhetsarbetet för Region Östergötland

Ansvarsfull samhällsaktör	Ansvarsfull ekonomi	Jämlik och personcentrerad vård	Hälsosam miljö och giftfria materialflöden
Ansvarsfull arbetsgivare	Folkhälsa	Jämställdhet, jämlikhet och inkludering	Klimat och energi

Hållbarhetsprogrammet: <https://ledsys.lio.se/Document/Published/59857>

Region Östergötlands Hållbarhetsprogram 2023-2030

Jämlikhet och jämställdhet

Ansvar för klimatet

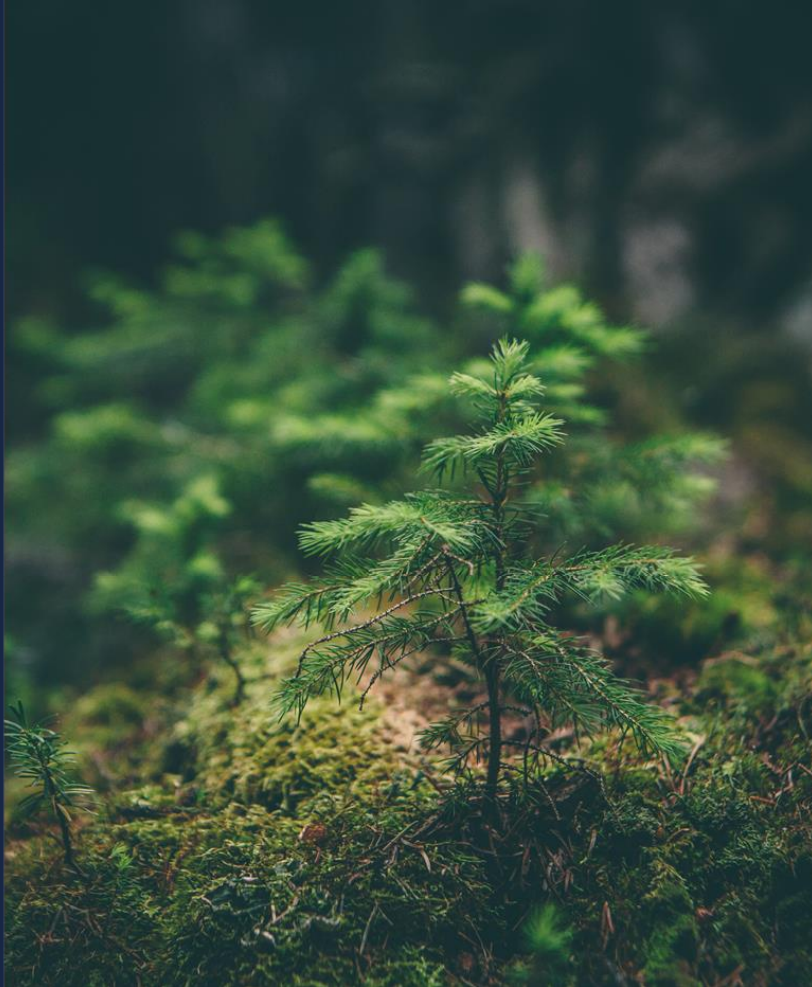
God hälsa och miljö

Stärka jämlikhet och jämställdhet

- Vi arbetar för jämlika och jämställda insatser och utfall
- Vi är normmedvetna, inkluderande och arbetar för att motverka diskriminering

Ta ansvar för klimatet

- Vi är klimat- och resurssmarta
- Vi är energieffektiva och fossiloberoende
- Vi ställer om till cirkulära flöden

Arbeta för en god hälsa och miljö

- Vi arbetar hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande för en stärkt folkhälsa
- Vi minskar användningen av miljö- och hälsoskadliga ämnen
- Vi tar ansvar för en hållbar läkemedelsanvändning

Hållbarhetsarbete inom Region Östergötland

- Hållbarhetsfrågorna ska genomsyra regionens arbete
- Kluster på strategisk nivå – identifiera gap, utifrån styrande dokument
- Linjeansvar – identifiera egna utmaningar och behov av stöd
- Kunskaps- och metodstöd
- Kommunikation/arbetsgivarvarumärke
- Uppföljning

Metodstöd

- Miljö:
 - Systematiskt miljöarbete i varje verksamhet: <https://intranat.regionostergotland.se/stod-i-arbetet/for-dig-som-chef/miljoarbete/systematiskt-miljoarbete>
 - e-utbildning Vårda miljön (kompetensportalen) + arbetsblad: <https://regionostergotland.luvit.se/LuvitPortal/activities/onlinecoursedetails.aspx?inapp=1&courseid=5808>
 - Handbok för klokare materialval (Dokumentä): <https://ledsys.lio.se/Document/Document.aspx?DocumentNumber=58598&proxydirect=true>
 - Läkemedel och miljö: <https://vardgivare.regionostergotland.se/vgw/kunskapsstod/lakemedel/lakemedelshantering/lakemedel-och-miljo>

Forts Metodstöd/länkar

- Jämlikhet och jämställdhet:
 - Våld i nära relationer: <https://vardgivare.regionostergotland.se/vgw/kunskapsstod/vald-i-nara-relationer>
 - Barnrätt: <https://vardgivare.regionostergotland.se/vgw/utveckling-och-kompetens/sakkunniggrupper-rad-och-kommitteer/barnratt-i-region-ostergotland>
 - SRHR: e-utbildning HBTQI (Kompetensportalen):
<https://regionostergotland.luvit.se/LuvitPortal/activities/onlinecoursedetails.aspx?inapp=1&courseid=5363>
 - Jämställdhet: e-utbildning Jämställdhet (Kompetensportalen):
<https://regionostergotland.luvit.se/LuvitPortal/activities/onlinecoursedetails.aspx?inapp=1&courseid=5805>
 - Jämlikhet: e-utbildning Nationella minoriteters rättigheter och regionens ansvar:
<https://regionostergotland.luvit.se/LuvitPortal/activities/onlinecoursedetails.aspx?inapp=1&courseid=5435>
- Folkhälsa: <https://www.regionostergotland.se/ro/det-har-gor-vi/folkhalsa>

Handbok för klokare materialval

Handbok för klokare materialval

En guide till en klimatsmart användning av förbrukningsprodukter

Dialog

**– vilket stöd
behöver
verksamheterna
kring
hållbarhetsfrågor?**

An aerial photograph of a winding asphalt road that snakes through a dense, lush green forest. The road has several sharp curves and is surrounded by a thick canopy of trees. The overall scene is vibrant and natural.

Kontakt vid behov

Sofia.lindstrand@regionostergotland.se

Social hållbarhet/ och Folkhälsa

Hälsa och Vårdutveckling

Sexuell- och
reproduktiv hälsa
och rättigheter

Barn- och ungas
rättigheter
Barn som anhöriga

Må bra med kultur och natur
Hälsofrämjande miljöer inom
hälso- och sjukvården

HBTQI

Våld i nära
relationer

Minoriteter

Patientmedverkan
/delaktighet
Levande bibliotek

Jämställdhet
och jämlikhet

Hälsofrämjande och
sjukdomsförebyggande

God hälsa och välbefinnande

Främja goda uppväxtvillkor
och fullföljda studier

Främja hälsosamt åldrande
och motverka ofrivillig
ensamhet

Främja psykisk hälsa och
förebygga suicid

Främja goda levnadsvanor
och hållbart arbetsliv

Jämlikhet och lika rättigheter

Främja kunskap om
jämlikhet och
mänskliga rättigheter

Identifiera och
analysera orättfärdiga
skillnader

Främja tillgänglig och
inkluderande
verksamhet

Tillit, trygghet och delaktighet

Främja ansvarstagande
och transparent
organisation

Främja frihet från våld,
hot, kränkningar och
tvång

Främja medskapande
och dialog

Region Östergötlands
verksamheter möter
människor i olika roller:

- Patienter, anhöriga,
närstående och elever
- Medarbetare
- Befolkning och invånare

Region Östergötland

Hälsa- och sjukvården

Regional utveckling

Kommuner, länsstyrelsen, civilsamhället
och andra aktörer

Hälsa- sjukvården är uppdraget för alla men flera oss har även uppdrag för regional utveckling och befolkning

Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande inom RÖ

Exempel på aktiviteter:

Rökfria utemiljöer

VP levnadsvanor

FaR - statsmedel

Sätt Östergötland i rörelse

Om mig

Häslitteracitet

Hälsan spelar roll

Personcentrerat förhållningsätt

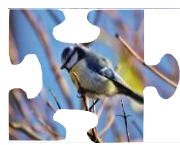

Vill du veta mer? Kontakta oss gärna oss hälsoprocessledare:

linda.ev.karlsson@regionostergotland.se

elin.glad@regionostergotland.se

Hälsa och Vårdutveckling

Patientmedverkan- Levande bibliotek

Utifrån principer i strategin?

Utifrån Riktlinjen Invånar-, Patient- och Närståendemedverkan?

Utifrån Levande bibliotek?

Våld i nära relationer

Varför ställa frågor om våld?

- Vanligt att ha varit utsatt, 1 av 4 kvinnor
- Går inte att se på utsidan
- Våld i nära relation påverkar hälsan, fysiskt, psykiskt, reproduktivt och kroniskt
- Lagstadgat, enligt HSLF:FS 2022:39, behandla, samverka, orosanmäla barn som far illa

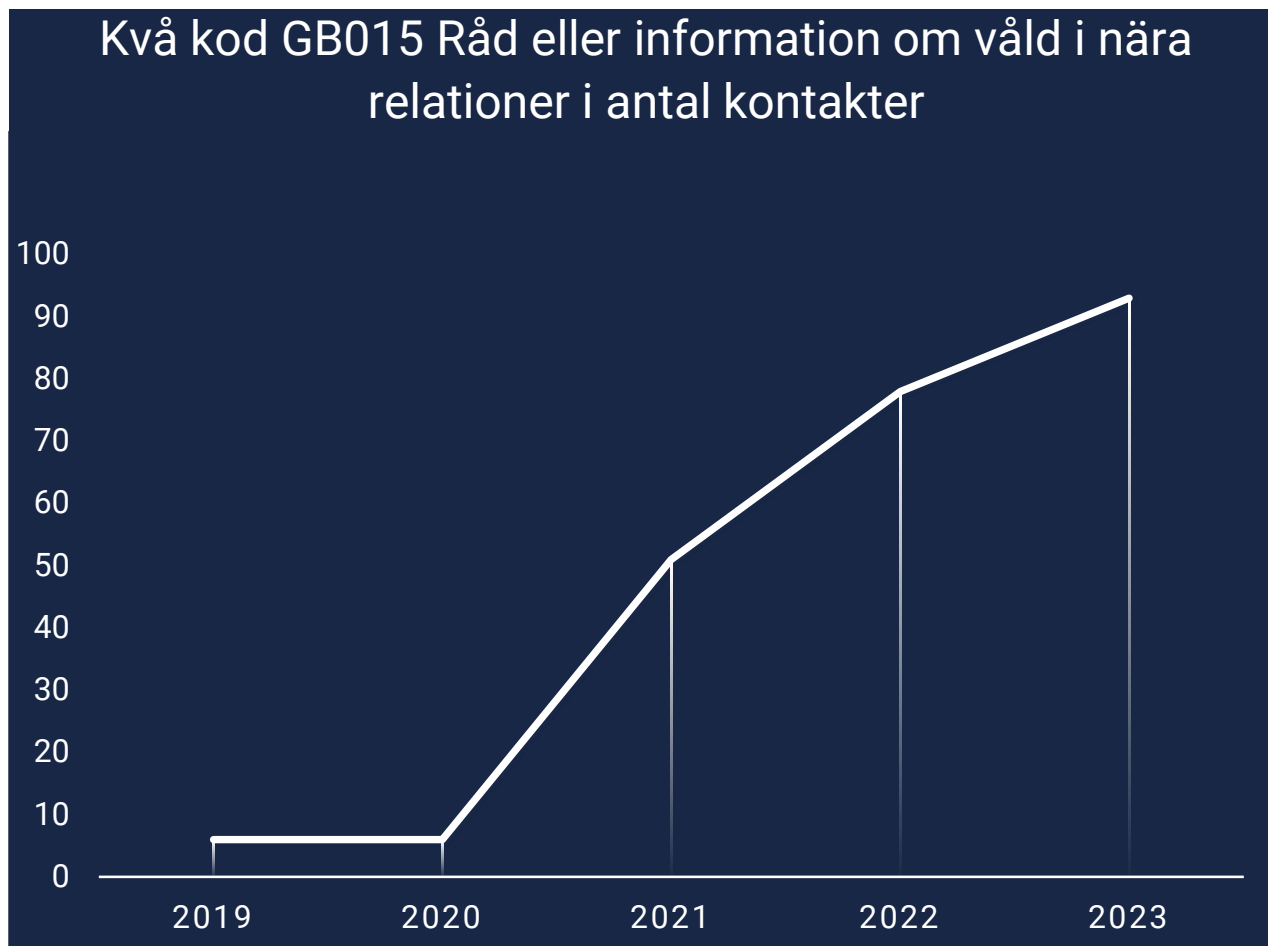

Vilket stöd finns från oss?

- Utbildningsinsatser, APT, APT- material, kompetensportalen, webbutbildningar.
- Metodstöd, vårdprocessprogram, rutiner, patientinformation, vårdgivarwebben

Ger kompetenshöjande insatser någon effekt?

Kom ihåg!
Det är våldet som
skadar inte att vi
ställer frågan.

Kontakt:
karolin.olstam@regionostergotland.se

Barn och ungas rättigheter – verksamhetsnära stöd

Barnrättsombud

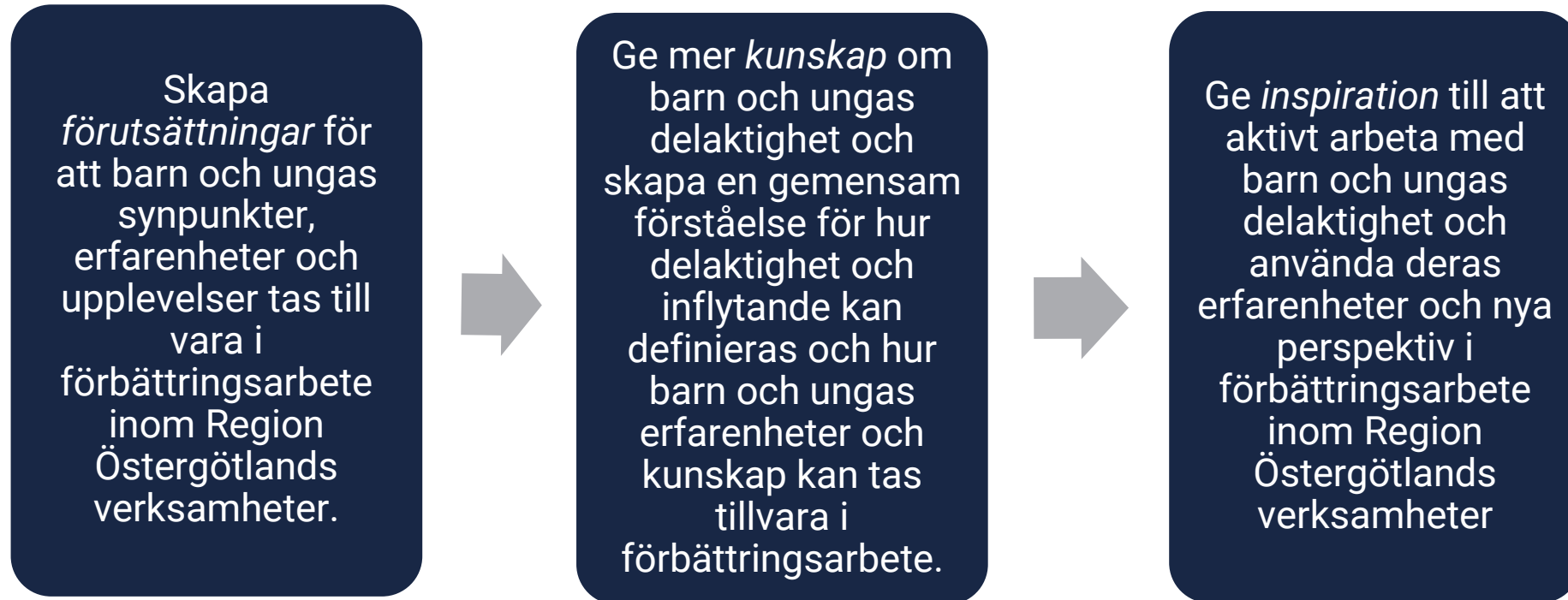
- Barnrättsombuden är en röst för de barn och ungdomar som vi möter i Region Östergötlands verksamheter som patienter, anhöriga, elever eller invånare.
- Blir, tillsammans med ansvarig chef, resursperson på sin arbetsplats och en länk mellan arbetsplats och strategisk nivå.
- Detta innebär bland annat att sprida kunskap till den egna verksamheten och att bevaka frågor som rör barnrätt.
- Får en grundutbildning där fokus ligger på de artiklar i Barnkonventionen som rör våra verksamheter samt Barn som anhöriga.
- Deltar vid möten tillsammans med andra ombud.
- Erbjuds kompetenshöjning och nätverksträffar.

Barnboksslut

- Syfte - att kunna visa om och på vilket sätt barn och ungas rättigheter säkerställs i verksamheterna i enlighet med lagkrav.
- Ger verksamheten möjlighet att utveckla rättighetsarbetet och åstadkomma en mer långsiktig planering framåt.
- Barnboksslutet fylls i digitalt, verksamheten får en länk som en kan gå ur och in i under året för att diskutera och fylla i frågorna i underlaget
- Barnboksslutet sammanställs i slutet av året och redovisas i början av nästkommande år. De deltagande verksamheternas svar sammanfattas i en rapport som publiceras på webben.

Riktlinje för att öka barn och ungas delaktighet i regionens verksamheter

Kontakt - Caroline Sjödell/ Enheten för hälsa och vårdutveckling
caroline.sjodell@regionostergotland.se 010 1030405

Barn som anhöriga

Utbildningsinsatser

Vilka är barnen och vad har vi för ansvar?

Att hjälpa och lotsa barn och familj vidare

Risk och skyddsfaktorer

APT-material

Stöd för rutiner etc

Utbildningar i BRA-samtal

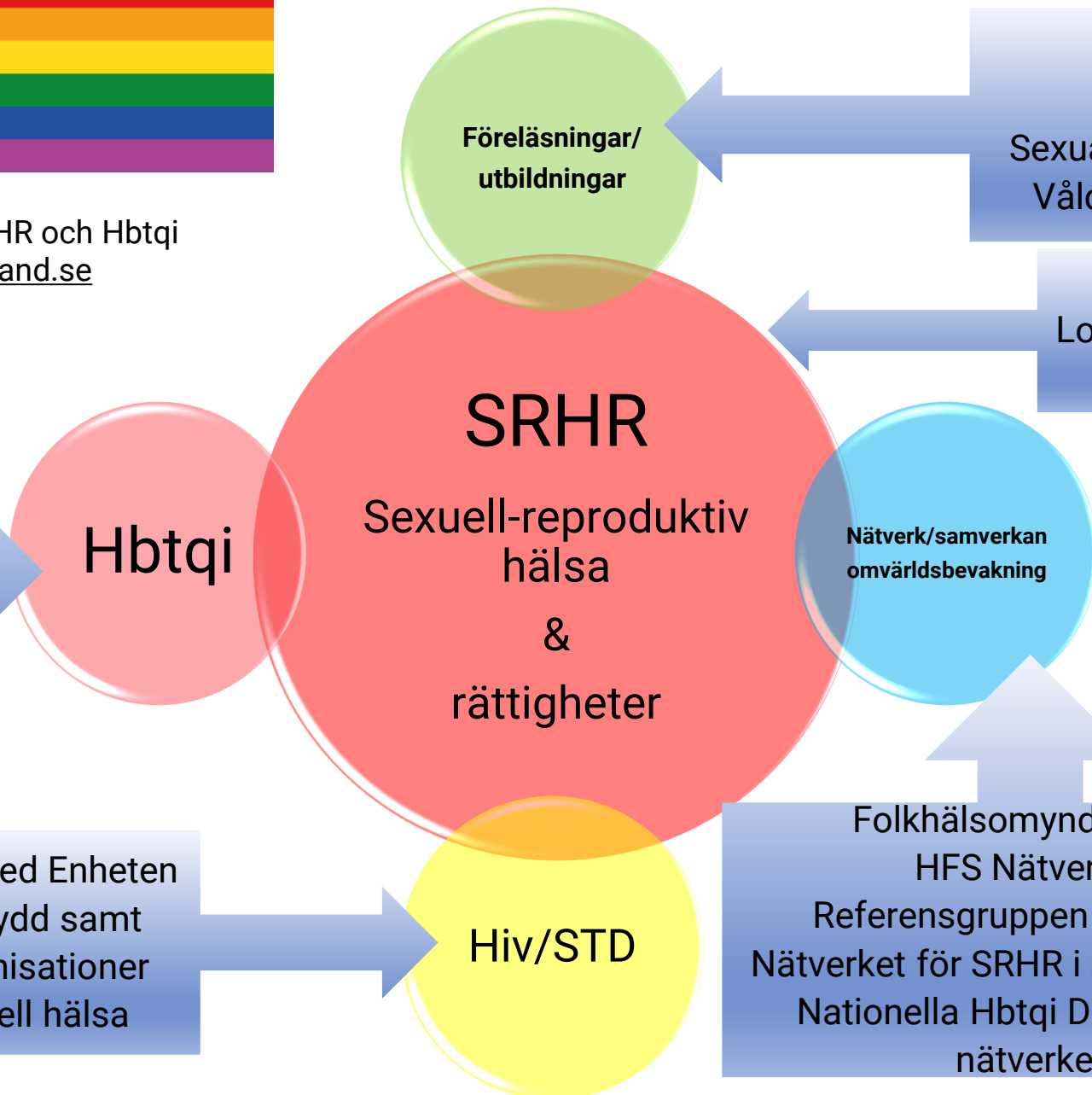
Karolina.markstrom@regionostergotland.se

Sari Asa Nicolaisen Samordnare SRHR och Hbtqi
sari.asa.nicolaisen@regionostergotland.se

Regioner i Samverkan
Diplomeringar RÖ
Regnbågsdagar
East Pride
Linköping Pride
Finspång Pride
Vadstena Pride

Samarbete med Enheten
för smittskydd samt
frivilligorganisationer
inom sexuell hälsa

Sexuell hälsa
Tonårssexualitet
Sexualitet-relationer-samtycke
Våld i ungas nära relationer

SÖSR/FoHM SRHR
Lokal handlingsplan i sexuell hälsa

Folkhälsomyndigheten
HFS Nätverket
Referensgruppen SRHR RÖ
Nätverket för SRHR i socialt arbete
Nationella Hbtqi Diplomerar - nätverket

HBTQI

Regioner i samverkan, som består av Blekinge, Halland, Kronoberg, Jönköping, Sörmland, Örebro och Östergötland, erbjuder hbtqi-diplomering för grundläggande kompetens i syfte att förbättra bemötandet av, och arbetsmiljön för hbtqi-personer.

Målet med utbildningen är att:

- ingen ska uppleva sig kränkt eller missförstådd på grund av sexuell läggning eller könsidentitet/könsuttryck i mötet med vården eller andra verksamheter
- alla ska känna sig välkomna att arbeta i verksamheten oavsett sexuell läggning eller könsidentitet/könsuttryck

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) 3 kap 1 §

Socialtjänstlagen (2001:453) 1 kap 1 §

Varför:

- okunskap
- oförstående
- dåligt bemötande
- minoritetsstress
- hot & våld

För att:

- kunskap
- förstående
- bra bemötande
- trygghet
- allierad

Lotta.hedlin@regionostergotland.se

Tre steg till jämställdhet

Jämställdhet betyder att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Jämställdhet gäller alla områden i livet.

Verksamhetsnära stöd:

- Föreläsningar
- Förslag på riktlinjer
- Metodstöd
jämställdhetsanalyser
- Samråd/konsultation nationella minoriteter

Nationella minoriteter är; judar, samer, tornedalingar, sverigefinnar och romer. De fem erkända nationella minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli (samtliga varianter av språken).

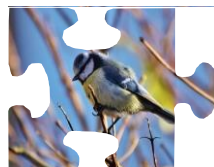
Region Östergötlands ansvar är att:

- Bidra till att skydda och stödja minoritetsspråken.
- Främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur.
- Ge minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem.

Vad mer än kön spelar roll?

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder.

Helena.balthammar@regionostergotland.se

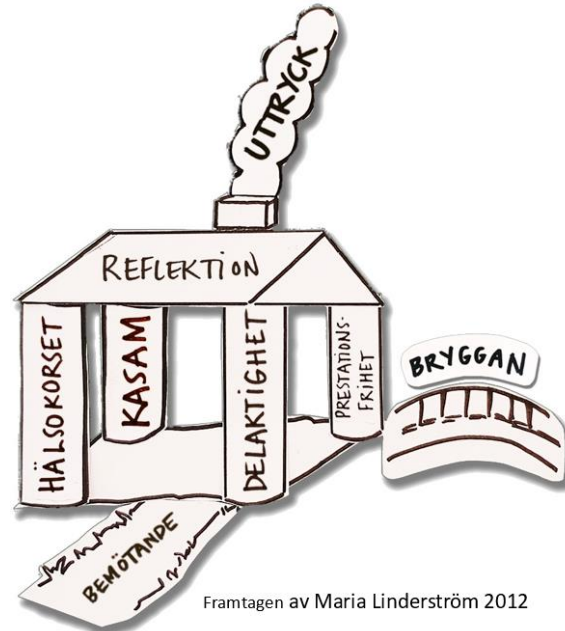
Kultur natur och hälsa

Evidens:

Kultur och natur har betydelse för hälsan. Att delta i kulturaktiviteter eller vistas i naturen kan medföra positiva processer i kroppen, öka både egenkraften och motståndskraft för ytterligare ohälsa.

Patienter inom Region Östergötland som upplever stress, smärta, oro kan få kultur- eller naturaktivitet som komplement till vård och behandling.

Modellen kallas Må bra med kultur och natur. Fler målgrupper dockas an, såsom ungdomar i ett ungdomsspår och medarbetare kan få möjlighet att prova interventionen.

MÅ BRA
MED KULTUR
OCH NATUR

*"Jag har fått mer kraft och livsglädje
Jag har orkat ta itu med saker i mitt liv
på ett mer tillfredsställande sätt och
orkat genomföra jobbiga saker, så jag är
nöjd med mig själv"*

(citrat från deltagare)

maria.linderstom@regionostergotland.se

Hälsofrämjande miljöer i hälso- och sjukvården

Som stöd för att utforma den fysiska vårdmiljön finns nationella guider:

- EBD 2020 (Evidensbaserad design)
CVA (Centrum för Vårdens arkitektur)
Forskning som stöd för utformning av den fysiska miljön, publikation 2021:4
- Boverkets vägledning för utveckling av vårdens byggda miljöer - Gestaltad livsmiljö

Boverket

I Region Östergötland finns stödet:

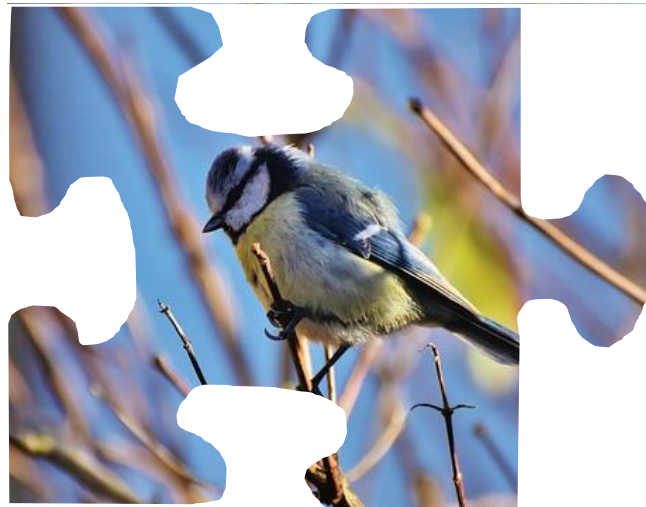
- Riktlinje: Hälsfrämjande miljöer i hälso-och sjukvården inom Region Östergötland
- Nätverket Hälsfrämjande miljöer i hälso-och sjukvården inom Region Östergötland

Samordnare RÖ-nätverket:
maria.linderstrom@regionostergotland.se

En pusselbit i taget för en helhet:

Kunskapsbank:

Våld i Nära Relationer:

[Här finns mer information, vårdprocessprogram och metodstöd](#)

[Gå med i gruppen våld i nära relation på intranätet och följ arbetet](#)

Barn- och ungas rättigheter, Barn som anhöriga

Regionövergripande riktlinje för att öka barn och ungas delaktighet i RÖ s verksamheter

<https://ledsys.lio.se/Document/Published/61523>

Grupp för barnrättsombud på Intranätet

<https://intranat.regionostergotland.se/grupper/grupper/barnrattsombud>

Grupp för barn som anhöriga på Intranätet

<https://intranat.regionostergotland.se/grupper/grupper/barn-som-anhoriga-och-narstaende>

Webbsida för Barnrätt

<https://vardgivare.regionostergotland.se/vgw/utveckling-och-kompetens/sakkunniggrupper-rad-och-kommitteer/barnratt-i-region-ostergotland>

Må bra med kultur och natur, Hälsöfrämjande miljöer inom hälso- och sjukvården

<https://naravard.regionostergotland.se/nv/projekt-och-aktiviteter/gemensamt/ma-bra-med-kultur-och-natur>

<https://vardgivare.regionostergotland.se/vgw/kunskapsstod/psykisk-halsa/ma-bra-med-kultur-och-natur>

<https://www.1177.se/Ostergotland/liv--halsa/psykisk-halsa/ma-bra-med-kultur-i-ostergotland/>

<https://utveckling.regionostergotland.se/ru/utvecklingsomraden/kultur/kulturliv-for-alla/ma-bra-med-kultur-och-natur>

Utbildning för vårdgivare, se Kompetensportalen

Utbildning för kultur- och naturaktörer, se Kompetensportalen

Kunskapsmaterial för regioner, se SKR Dela Digitalt Kunskapsmaterial för regioner Må bra med kultur och natur-Östgötamodellen

Hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande

<https://vardgivare.regionostergotland.se/vgw/kunskapsstod/levnadsvanor>

<https://www.sattostergotlandirorelse.nu/>

<https://www.hfsnatverket.se/>

Jämställdhet och jämlikhet

Intranätet grupp: Mänskliga rättigheter

Kompetensportal: E-utbildning Jämställdhet, E-utbildning om nationella minoriteter

Länk till SKR material Blicka inåt:

<https://skr.se/download/18.44b106b618d2a6a237c34bd4/1706197691366/Blicka%20in%C3%A5t.pdf>

Lagstiftning: Nationella minoriteters rättigheter regleras i *Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk*.

Patientmedverkan, Levande bibliotek

Invånar-, patient- och närståendemedverkan inom hälso- och sjukvård i Region Östergötland:
<https://ledsys.lio.se/Document/Document?DocumentNumber=40428>

HBTQI, Sexuell- reproduktiv hälsa och rättigheter

SRHR utbildning för vårdpersonal:

[FoHM Lärportal](#)

För ett normmedvetet förhållningssätt och ett bättre bemötande:

[Regioner i Samverkan Hbtqi Diplomerings](#)

Intranätet gruppen på RÖ för dig som vill veta mer om sexuell hälsa:

[SRHR och Hbtqi](#)

[Mer info kring diplomerings](#)

[Webbutbildning HBTQI](#)